

בחלקות של זני תפוח מבכירים

מסיוור של ועדת הנשירים בחודש יולי 1989

הבלה"ד סילווה גלפטר-רייך

ראה תמונות נוספות בדף צבעוני

יש להיזהר בשימוש באלזודף, הגורם עיוותים בפריחה. הפרי גדול ואף גדול מדי. צבעו אדום. טעם הפרי חמוץ-מתוק, והוא מבשיל באמצע יולי. העץ אינו רגיש לקימחון וגם לא לגרב. הזן אינו מבוקש בשוק.

בקבוצת שילר

המטע של הזנים המבכירים בן שנתיים, רובו על כנת חשבי, אך גם על כנות אחרות. גיוסם שדרה, עיצוב: קשירת ענפים מעץ לעץ. מכיון שהמטע צעיר, שיטת הקשירה עדיין לא ננקטה במלואה. הצימוח טוב מאוד. לפרי הזן "תומר" צורה קונית, מוארכת, צבע כתום-אדום (נטיעות 1978). הזן דורש הפריה; מפרה טוב הוא הזן ענה, וכן הזן 28 ה', שאפילו עדיף מענה. העצים כבר בניבה, והיבולים 4–5 טונות לדונם. אולם הפרי נפגע בריקבון השחור — "ספורופסיס" - ophsis-Spor. יש לדאוג לתברואה של עצים שבהם ענפים יבשים.

סיכום

הזן אור. היפה ביותר מבין זני התפוח הנזכרים בכתבה זו. אולם בעייתו: פוריות בלתי מספקת; כן הוא לוקה בגומה פנימית בעודו על העץ. הוא אינו מבכיר: מבשיל יחד עם הזן אורליאנס, ונשאלת השאלה אם כדאי לנטעו.

הזן 3/11. הפרי שלו יפה וטעים, אך גודל הפרי אינו מספיק. הזן 60 א' — יפה, טעים, דומה לאין-כמוהו.

כל הזנים שהוזכרו לעיל עדיין דורשים ניסיון, ויש להביא בחשבון שכולם מבשילים כמעט באותה עונה, ויהיה צורך לברור מביניהם רק זן אחד או שניים מצטיינים. בינתיים שולט הזן ענה.

אבא שטיין, חבר קיבוץ עין-שמר, הקדיש שנות עבודה רבות לטיפוח זני תפוחים מבכירים, להלן יובא תיאור של כמה מהזנים האלה, הגדלים במושבים מאור ומזור ובקבוצת שילר; לא כעצים בודדים, אלא על-הרוב כחלקות מסחריות או חצי-מסחריות. לחלק מהזנים עדיין אין שמות, והם מזוהים במספרים.

במושב מאור

הזן 3/11 — ראשון בהבשלה, פורה מאוד (לא ברור מי המפרה, כי במטע זנים רבים). הפרי גדול ומוצק. אף שהעצים לא רוססו בשמן חרפי — היבול גדול. הפרי יפה, כ-1/4 משטח פניו אדום, מבשיל באמצע יולי, טעים מפרי ענה, רגיש למחלת הגרב.

הזן "אור". גם לזן זה לא ניתן שמן חרפי, והפוריות מועטה. "אור" מבשיל באמצע אוגוסט. בהבשלה מלאה צבעו אדום-כהה מבריק. בהתחשב במועד ההבשלה, כפי הנראה יתאים יותר לאזורים גבוהים. הזן "תומר". פרי מוצק, גדול, חצי-אדום. מבשיל באמצע יולי; פחות טעים מפרי הזן ענה.

הזן 52 א'. העץ חצי-ננסי, עם עלווה צפופה, עלים גדולים. פרי פחוס, לא כל כך צבעוני, עם פסים אדומים. מבשיל באמצע אוגוסט. הזן 60 א'. פרי בינוני עד גדול, מבשיל במחצית הראשונה של יולי. טעמו חמצמץ-חמוץ. נוטה לנשירה.

הזן 11/7. פרי גדול ויפה, טעים. מבשיל ביולי. במקום גם 10 ד' מטע בן שנתיים מעוצב על חוטים.

במושב מזור

המטע מורכב משני זנים, ענה וסלור (האחרון אינו של אבא שטיין). הזן סלור — יבולו מועט, למרות הקפדה על דישון והשקיה. בן זה

מטעי תפוח בני שנתיים. מימין — ללא קשירה, משמאל — קשור על חוטים.